

UCHWAŁA SĄDU NAJWYŻSZEGO

z dnia 23 czerwca 2015 r.

**w sprawie ważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
przeprowadzonych
w dniach 10 i 24 maja 2015 r.**

Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych:

Przewodniczący: Prezes Sądu Najwyższego Teresa Flemming-Kulesza

Sędziowie Sądu Najwyższego: Bogusław Cudowski, Jolanta Frańczak, Katarzyna Gonera, Zbigniew Hajn, Józef Iwulski (sprawozdawca), Halina Kiryło, Zbigniew Korzeniowski, Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar, Dawid Miąsik, Zbigniew Myszka, Maciej Pacuda, Romualda Spyt, Krzysztof Staryk, Jolanta Strusińska-Żukowska, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

Protokolant: Dominik Wajda

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu 23 czerwca 2015 r., z udziałem Prokuratora Generalnego Andrzeja Seremeta i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej Wojciecha Hermelińskiego, sprawy ważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniach 10 i 24 maja 2015 r.,

na podstawie przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania z wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniach 10 i 24 maja 2015 r. oraz po rozpoznaniu protestów przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej,

po uwzględnieniu obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 maja 2015 r. o wynikach ponownego głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2015, poz. 725) oraz biorąc pod uwagę wnioski Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na podstawie art. 129 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 324 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm.)

stwierdza ważność

**wyboru Andrzeja Sebastiana Dudy na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
dokonanego dnia 24 maja 2015 r.**

Uzasadnienie:

1. Podstawą prawną przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jest art. 127 w związku z art. 128 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm.).

2. W przeprowadzonym w dniu 10 maja 2015 r. pierwszym głosowaniu żaden z kandydatów nie otrzymał więcej niż połowy głosów ważnych, co stwierdziła Państwowa Komisja Wyborcza w obwieszczeniu z dnia 11 maja 2015 r. o wynikach głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 10 maja 2015 r. (Dz.U. 2015, poz. 650), czego następstwem było przeprowadzenie w dniu 24 maja 2015 r. ponownego głosowania na dwóch kandydatów: Andrzeja Sebastiana Dudę i Bronisława Marię Komorowskiego, którzy w pierwszym głosowaniu otrzymali kolejno największą liczbę głosów.

3. Zgodnie z art. 324 § 1 Kodeksu wyborczego, Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz po rozpoznaniu protestów rozstrzyga o ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej.

4. Ze sprawozdania z wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniach 10 i 24 maja 2015 r. przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą Sądowi Najwyższemu w dniu 8 czerwca 2015 r. w części dotyczącej przebiegu głosowania oraz ustalania wyników głosowania w obwodach wynika, że "w dniu głosowania, tak do obwodowych, jak i do okręgowych komisji wyborczych wpłynęło niewiele skarg i interwencji wyborców, a uwagi zgłoszone dotyczyły przede wszystkim nieumieszczenia w spisie wyborców i w związku z tym niemożności głosowania; wnosili je przeważnie osoby zamieszkujące czasowo na danym terenie, które zgodnie z przepisami dopisują się do spisu wyborców na własny wniosek złożony w przewidzianym ustawowo terminie, a czynności tej nie dokonały; przyczyną takich sytuacji była w głównej mierze - mimo wielokrotnego przypominania - niewiedza o wymogu i terminie dopisania się do spisu; były przypadki nieumieszczenia w spisie osób przebywających w szpitalach albo wypisanych ze szpitala bezpośrednio przed dniem głosowania; w tych sprawach, jeśli skargi były zasadne, komisje we współdziałaniu z działami ewidencji ludności w gminach podejmowały działania w celu umożliwienia tym wyborcom udziału w głosowaniu; zdarzały się jednostkowe interwencje wyborców niedopuszczonych przez komisję do udziału w głosowaniu w związku z podpisem złożonym przez innego wyborcę

w nieprzeznaczonej dla niego rubryce spisu wyborców; w takiej sytuacji obwodowe komisje wyborcze starały się w miarę możliwości wyjaśnić i sprostować zaistniałą pomyłkę".

W konkluzji sprawozdania Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że na podstawie posiadanych dokumentów i uzyskanych informacji o przebiegu głosowania i wyborów w dniach 10 i 24 maja 2015 r., nie stwierdziła naruszeń prawa wyborczego, które mogły wywrzeć wpływ na wyniki głosowania i wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Do Sądu Najwyższego wpłynęło 58 protestów przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

5.1. Za zasadne w całości lub w części Sąd Najwyższy uznał 6 protestów, lecz w żadnym przypadku nie stwierdził wpływu naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego na wynik wyborów; za uzasadnione Sąd Najwyższy uznał:

- protest dotyczący naruszenia art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborców (Dz.U. 2015, poz. 5) przez niedopuszczenie wyborcy do ponownego głosowania w miejscu stałego zamieszkania, mimo że złożył oświadczenie o dopisaniu go do spisu wyborców w obwodzie głosowania na obszarze gminy, w której czasowo przebywał, wyłącznie co do pierwszego głosowania,

- protest dotyczący naruszenia art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z § 13 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborców przez wykreślenie wyborcy ze spisu wyborców, do którego został dopisany w pierwszym głosowaniu, przed odebraniem przez wyborcę zaświadczenia o prawie do głosowania,

- protest dotyczący naruszenia art. 26 § 2 w związku z art. 3 i 31 Kodeksu wyborczego przez wpisanie wnoszącego protest do spisu wyborców w dwóch różnych obwodach głosowania wskutek dopisania go w pierwszym głosowaniu do spisu wyborców w miejscu czasowego pobytu, bez wykreślenia ze spisu w miejscu stałego zamieszkania,

- protest dotyczący naruszenia art. 287 w związku z art. 53a § 1, art. 53g § 1 pkt 6 oraz art. 53h § 1 i 6 Kodeksu wyborczego, po uprawdopodobnieniu przez wyborcę, że koperty na karty do głosowania korespondencyjnego były "na tyle przejrzyste, iż możliwe było stwierdzenie, na kogo oddał swój głos",

- protest dotyczący naruszenia przez Obwodową Komisję Wyborczą nr 23 w Olsztynie obowiązujących procedur w zakresie sporządzania protokołu głosowania w

obwodzie (art. 75 § 1 w związku z art. 185 Kodeksu wyborczego), czego skutkiem było pominięcie w protokole wyników głosowania w obwodzie stwierdzenia, że wnoszący protest głosował na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania,

- protest dotyczący naruszenia art. 51 § 2 pkt 3 w związku z art. 12 § 4 Kodeksu wyborczego wskutek niedopuszczenia do głosowania wyborcy umieszczonego w spisie wyborców w zakładzie opieki zdrowotnej, który przed dniem ponownego głosowania opuścił ten zakład i w dniu ponownego głosowania zgłosił się w celu oddania głosu w obwodzie wyborczym właściwym dla miejsca jego stałego zamieszkania.

5.2. Nieuzasadnione były 2 protesty:

- co do pierwszego z nich Sąd Najwyższy nie uznał zasadności zarzutu naruszenia art. 26 § 2 w związku z art. 32 i 35 Kodeksu wyborczego wskutek uniemożliwienia wyborcy udziału w ponownym głosowaniu w miejscu stałego zamieszkania, po wcześniejszym złożeniu wniosku o dopisanie go do spisu wyborców za granicą; Sąd Najwyższy stwierdził, że w przypadku pobrania zaświadczenia z urzędu gminy w celu dopisania się do spisu wyborców w obwodzie głosowania za granicą, następuje skreślenie wyborcy ze spisu wyborców w miejscu jego stałego zamieszkania a ponowne dopisanie do tego spisu wyborców jest możliwe jedynie w przypadku przedstawienia stosownego zaświadczenia o prawie do głosowania wystawionego przez konsula; przepisy obowiązującego prawa wyborczego nie przewidują bowiem możliwości ponownego dopisania się do spisu wyborców w obwodzie głosowania właściwym dla miejsca stałego zamieszkania w związku z ponownym głosowaniem, po wcześniejszym skreśleniu ze spisu wyborców, bez stosownego zaświadczenia z pierwszego głosowania, co jest niefortunną regulacją ustawową, jednak zmiana zasad głosowania poza miejscem stałego zamieszkania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wymagałaby nowelizacji Kodeksu wyborczego,

- co do drugiego protestu Sąd Najwyższy nie podzielił zarzutu, że system informatyczny "Wsparcie Organów Wyborczych (WOW)" nie pełnił wyłącznie funkcji pomocniczej przy ustaleniu wyników głosowania i wyborów w obu głosowaniach podczas wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polski oraz potwierdził stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej, w którym precyzyjnie wyjaśniono, że zasadniczą cechą polskiego systemu głosowania i ustalania jego wyników jest oparcie go na oryginalnych dokumentach papierowych (od ustalenia wyników głosowania przez obwodową komisję wyborczą na podstawie kart do głosowania wyjętych z urny w siedzibie komisji oraz ustalenia wyników przez okręgowe komisje wyborcze, aż do ustalenia wyników wyborów

przez Państwową Komisję Wyborczą).

5.3. Bez dalszego biegu Sąd Najwyższy pozostawił 50 protestów:

- było to spowodowane ich wniesieniem przedwcześnie (12 protestów), czyli przed dniem 25 maja 2015 r., w którym wyniki wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej przeprowadzonych w głosowaniach w dniach 10 i 24 maja 2015 r. zostały podane do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą lub po terminie (10 protestów), czyli po upływie 3 dni od dnia publicznego ogłoszenia wyników wyborów (art. 321 § 1 Kodeksu wyborczego),

- podstawową przyczyną pozostawienia protestów bez dalszego biegu (25 protestów) było sformułowanie w nich zarzutów nie dotyczących dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego albo zarzutów naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów (art. 321 § 3 w związku z art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego); w szczególności odnosi się to do protestów, w których sformułowano zarzuty co do przebiegu kampanii wyborczej lub naruszenia zakazu agitacji wyborczej w dniu głosowania oraz na 24 godziny przed tym dniem (art. 107 § 1 Kodeksu wyborczego), gdyż przepis ten nie dotyczy ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów a jego naruszenie nie jest przestępstwem określonym w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, a jedynie wykroczeniem (art. 498 w związku z art. 516 Kodeksu wyborczego),

- 2 protesty pozostawiono bez dalszego biegu, gdyż dotyczyły nieumieszczenia w rejestrze i spisie wyborców, co mogło być zaskarżone przed dniem głosowania do sądu (art. 322 § 2 w związku z art. 22 § 5 i art. 37 § 2 Kodeksu wyborczego) a jeden protest wyborcy zamieszkałego za granicą pozostawiono bez dalszego biegu wskutek niedołączenia do protestu zawiadomienia o ustanowieniu pełnomocnika lub pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w kraju (art. 321 § 2 zdanie drugie Kodeksu wyborczego).

6. Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych zaakceptował opinie przedstawione przez składy orzekające w sprawach protestów.

7. Prokurator Generalny wniósł o podjęcie uchwały stwierdzającej ważność wyboru Andrzeja Sebastiana Dudy na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dokonanego dnia 24 maja 2015 r.

8. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wniósł o stwierdzenie ważności wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniach

10 i 24 maja 2015 r.

9. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 129 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 324 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z obwieszczeniem Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 maja 2015 r. o wynikach ponownego głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2015, poz. 725), orzeczono jak w sentencji.